

ב"ה • ערב שבת קודש פרשת ויצא • ח' בכסלו התשע"ט

קונטרס שבועי לאנשי חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

התקשרות

אירסט

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפרשת השבוע
• הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

צעירי
אגודת
חב"ד
כל הלב לכל אחד

– הרי עלידי החתונה הוכנסתי אחר־כך בעניינים כלליים כו'. זה היום בו קישרו אותי עמכם, ואתכם עמי, וביחד נתיגע ונביא את הגאולה האמיתית והשלימה. וסיים: יעזור השם־יתברך שנראה פרי טוב בעמלנו".

* "לפני ראש־השנה של חסידות צריכים גם־כן [את] ההקדמות על־דרך [ההכנות וכו'] דימי הסליחות וחודש אלול"¹³.

סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה: יום חמישי בלילה (ליל שישי), אור ליום שישי, בשעה¹⁴ 4:07.

יום חמישי י"ד בכסלו

יום חתונת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו עם הרבנית מרת חיה־מושקא ע"ה, בת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע – ביום ג' פרשת וישלח, י"ד בכסלו תרפ"ט, בעיר ווארשא¹¹.

מעלת היום, בלשון הרבי¹²: "חתונה בכלל, אצל כל איש פרטי, היא עניין כללי. אבל אצלי

(11) (כן הוא האיות של שם העיר אצל רבותינו נשיאינו). פרטי העניינים דאז נלקטו בספר 'ימי מלך' (ח"א) פרק עשירי. וראה גם 'תורת מנחם – דרושי חתונה' (קה"ת, תש"ס) מאמרי החתונה, ומאמרי הרבי המיוסדים וכו' על המאמרים הנ"ל.

(12) תרגום מאידיש – תורת מנחם חלק י' עמ' 206. 'ימי מלך' שם עמ' 272.

(13) ספרי־המנהגים עמ' 92.
(14) לוח כולל־חב"ד.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ח' בכסלו ה'תשע"ט – ט"ו בכסלו ה'תשע"ט

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר המצוות
ו'	ח' בכסלו	הלכות אישות פרק כג"כה.	הל' בכורים.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע ריב.
ש"ק	ט' בכסלו	הלכות גירושין.. בפרקים אלו. פרק א"ג.	פרק ב.	מ"ע רכב.
א'	י' בכסלו	פרק ד"ו.	פרק ג.	מ"ע רכב.
ב'	י"א בכסלו	פרק ז"ט.	פרק ד.	מל"ת שנו.
ג'	י"ב בכסלו	פרק י"ב.	פרק ה.	מל"ת שנו.
ד'	י"ג בכסלו	פרק יג. הלכות יבום וחליצה.. בפרקים אלו. פרק א"ב.	פרק ו.	מל"ת שנו. מ"ע רטז.
ה'	י"ד בכסלו	פרק ג"ה.	פרק ז.	מ"ע ריז.
ו'	ט"ו בכסלו	פרק ו"ח.	פרק ח.	מל"ת שנו.

זמני השבוע*

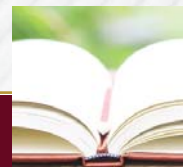
תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	לפני הזריחה 120 ד'	לפני הזריחה 72 ד'							
ו', ח' בכסלו	4.08	4.55	5.17	6.18	8.46	11.25	11.55	4.40.4	5.06
ש"ק, ט' בכסלו	4.09	4.56	5.18	6.18	8.46	11.26	11.56	4.39.9	5.06
א', י' בכסלו	4.09	4.57	5.19	6.19	8.47	11.26	11.56	4.39.5	5.05
ב', י"א בכסלו	4.10	4.57	5.19	6.20	8.47	11.26	11.56	4.39.0	5.05
ג', י"ב בכסלו	4.11	4.58	5.20	6.21	8.48	11.26	11.56	4.38.6	5.04
ד', י"ג בכסלו	4.11	4.59	5.21	6.22	8.49	11.26	11.56	4.38.2	5.04
ה', י"ד בכסלו	4.12	5.00	5.22	6.23	8.49	11.27	11.57	4.37.8	5.04
ו', ט"ו בכסלו	4.13	5.01	5.23	6.24	8.50	11.27	11.57	4.37.5	5.03

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל אביב		חיפה		באר שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
ויצא	4:04	5:18	4:18	5:19	4:08	5:17	4:22	5:21
וישלח	4:01	5:15	4:15	5:17	4:05	5:15	4:19	5:19

הלכות ומנהגי חב"ד

יום ראשון י' בכסלו

חג הגאולה – בו נשתחרר כ"ק אדמור"ר האמצעי נ"ע ממאסרו בוויטבסק בשנת תקפ"ז, והוא יום שמחה לאנ"ש, ואין אומרים בו תחנון. ונוהגים לערוך התועדות ברוב עם.⁷

"יו"ד כסלו הוא זמן הלידה של חסיד, י"ט כסלו היא הברית; בין יו"ד וי"ט כסלו היא הלידה. ההתחלה היא מ'. התועדות חסידית היא לידתו של חסיד"⁸.

תפילת שחרית: בקריאת התורה קוראים תמיד 'יששכר' בשי"ן אחת.⁹

הפטרה: "עמי תלואים... על תלמי שדי. ויברח יעקב... ובנביא נשמר" (הושע יא, ז, יב, יד)¹⁰.

(6) ואף שבש"פ יוצא, ט' כסלו תקפ"ז, נתבשר על גאולתו (ספר התולדות' ה"ל, עמ' 113) – לא נקבע בשעתו יום זה ליו"ט כמו בחג הגאולה י"ב תמוז שהוא יום בשורה, כשם שחג הגאולה הזה עצמו לא נקבע כלי"ט, לפי שבשנה שלאחריה נסתלק אדמור"ר האמצעי, כמבואר בקונטרס 'בד קודש' הוצאת קה"ת. ובפרט לפי סדר העניינים דאז, כמובא בהערה הבאה, שהזיכוי המלא ניתן רק לאחר ההסתלקות, עיי"ש.

(7) לוח כולל חב"ד. פרשת המאסר והגאולה – במבוא לקונטרס 'בד קודש' ה"ל, ב'ספר התולדות – אדמור"ר האמצעי' ה"ל, פרק ח. 'רשימות היומן' עמ' ריא, רצב. המסמכים המקוריים נדפסו בס' 'מאסר וגאולת אדמור"ר האמצעי' (תשנ"ח), והסיכום ולוח התאריכים בס' 'תולדות חב"ד ברוסיה הצארית' פרקים מד"מו.

להעיר מהשייכות המיוחדת דהתועדות חסידית ליו"ד כסלו – ע"פ המבואר – שיו"ד כסלו הוא ענין הלידה של חסיד, והתועדות חסידית היא הלידה של חסיד (משיחת ש"פ יוצא תשמ"ז – לקוטי שיחות כרך כה עמ' 353 הערה 49).

(8) לקוטי דיבורים ח"ג עמ' 976. ספר-המנהגים עמ' 90. כפל הלשון צריך ביאור. ואולי הכוונה שההתחלה היא ביו"ד, שעניינה ביטול.

(9) ראה תורה-שלמה עה"פ (לוח). שיחת ש"פ יוצא תשי"ב ס"א (תורת-מנחם (ד) תשי"ב ח"א, עמ' 156. הרבי העיר בהתועדות לבעל-קורא שקרא 'יששכר' בב' שיני"ן, שאומנם יש כמה דעות בזה, ואין שקוראים – יוצאים ידי-חובה, אבל ע"פ נסתר צריך לבטא בשי"ן אחת דווקא). וראה 'בצל החכמה' (יחידויות) עמ' 116-117. סקירות ודיון בעניין עצמו בקבצים: 'המעין' תשכ"ז.

(10) ספר-המנהגים עמ' 32. לוח כולל-חב"ד.

שבת-קודש פרשת ויצא ט' בכסלו

יום ההולדת (בשנת תקל"ד) וההסתלקות-הילולא (בשנת תקפ"ח) של כ"ק אדמור"ר האמצעי רבנו דובער נ"ע, דור שני לנשיאי חב"ד (שנות הנשיאות: תקע"ד – שתקפ"ח)¹, ומנוחתו כבוד בעיר ניעז'ין. יום התועדות.

כל אחד ואחת, אנשים נשים וטף, ינצלו 'עת רצון' זו, כדי להוסיף:

(א) בלימוד תורתו של בעל יום-ההולדת וההילולא, ובאופן ד'רחובות הנהר"².

(ב) בעבודת התפילה.

(ג) בנתינת צדקה, ומה טוב – לעניין השייך לעבודתו המיוחדת או למוסדות העוסקים בעבודתו ובעבודת רבותינו נשיאינו ממלאי-מקומו.³

(ד) לקיים התועדות של שמחה, בה יקבלו עליהם הנאספים החלטות טובות בענייני תורה ומצוות.⁴ ולדבר גם בקשר להכנות כדבעי להתועדות ד"ט כסלו, ולהמשיכן בהתועדות דחוכה.⁵

פשוט, שאם מאיזו סיבה שתהיה לא נעשה הנ"ל או חלקו ביום השנה, צריך להיות תשלומין והשלמה בימים הסמוכים.⁶

(1) פרשת חייו והסתלקותו נדפסו ב'ספר התולדות – אדמור"ר האמצעי' הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד תשל"ו.

(2) שיחות-קודש תשנ"ב עמ' 382.

(3) ע"פ 'התועדות' תשמ"ז ח"ב עמ' 286, מוגה, בקשר לכ"ד טבת.

(4) ע"פ הוספות לשיחה הנ"ל – שם עמ' 292. וראה לקוטי-שיחות כרך כא עמ' 276.

(5) שיחות-קודש תשנ"ב ח"א עמ' 389.

וכשחל באמצע השבוע – ראה לגבי אי-אמירת תחנון במנחה: ספר המנהגים עמ' 90, יו"ד כסלו. רשימות היומן ס"ע רצב. וראה אודות 'משנה ראשונה' בזה ברשימת ענינים וסיפורים מהרב"ש (סבו של הרב), מוצש"ק יו"ד כסלו אנת"ר, ובהערות ר"ש קראוס שם הע' 80 וש"נ.

להחליש כוח הנפש הבהמית

א. מצב היהודים בזמן אדמו"ר האמצעי היה – בגשמיות – ברע. והוא הציע להממשלה שיתנו לו אדמה, ויושיב עליה לא פחות משני אלפים קולוניסטים¹, וינתן לו – וזהו המושבות בפלך חרסון².

כל האדמה נכתבה על-שם אדמו"ר האמצעי. כן פטרום מתשלום מסים. נתנו סוסים להוליכם להמושבות, ורשות לרעות בהמתם – בדרכם להמושבות – בשדות הממשלה. אדמו"ר האמצעי פרסם מכתב³ בתועלת עבודת האדמה, תועלתה במיעוט האנטי-שמיות, (ש)ימצאו עי"ז חן בעיני הממשלה שאינה אוהבת את המסחר המרובה.

גוף כתבי-יד קודש (של) המכתב לא נמצא⁴, אבל בכיולאך של (אדמו"ר) מהר"ש נ"ע – משנת (ת) רמ"א או (ת) רמ"ב – נמצא העתק המכתב.

ב. תחלת ענין ר' משה נ"ע⁵, הי' מזה שהוא הי' המליץ בין אדמו"ר האמצעי והממשלה בענין ה"קולוניעס"⁶, כי ר"מ נ"ע הי' המיוחד – הן מצד ידיעת השפה, דיבר פליעסענד⁷ רוסי, פולאנית, צרפתית, והן מצד ידיעותיו – שאתו יכלו לדבר.

ר"מ נ"ע, חושיו היו נפלאים ביותר. הי' ג"כ אקינצלער⁸, מאכען צאצקעס, שניצען וכו'. פעם בא

1. מתיישבים במושבות, עובדי אדמה.

2. ראה סה"ש תרפ"ז ס"ע 233 ואילך. וש"נ. תרצ"ו ע' 26. "מבוא" לקונטרס "ומעין" ע' 14. ר"פ מתולדות אדהאמ"צ ב"היום יום" בתחילתו. ספר הזכרונות ח"ג פ"ז (ע' 147 ואילך). שיחת ש"פ ויצא, יו"ד כסלו תשכ"ב ס"ג (תו"מ ח"ב ע' 243). וראה גם קונטרס ה"צמח צדק" ותנועת ה"השכלה" ע' 3.

3. נדפס באג"ק שלו ח"א ע' שיג ואילך (וראה הנסמן שם במקורות והערות (ע' תקב)). וראה גם סה"ש תרצ"ו וספר הזכרונות שם. אג"ק ח"י ע' 5ט. חט"ו ע' 5ט.

4. להעיר מאג"ק ח"י שם בנוגע לצילום הכת"י שנדפס ב"התמים" (חוברת ב ע' יח), ובקונטרס "חב"ד-ליובאוויטש" (קה"ת תשי"א) ע' 20 – שאין זה אופייני כליכך לכתב יד אדמו"ר האמצעי.

5. אחי כ"ק אדמו"ר האמצעי – המערכת) בהבא לקמן – ראה גם אג"ק אדמו"ר מהורי"צ ח"ז ע' טו ואילך. ח"ד ע' קסד ואילך.

6. המושבות.

7. = שוטף.

8. אומן, (הי') עושה מיני צעצועים, מחדד ומקציע וכו'.

הפצת המעיינות מתוך מסירה ונתינה

הייתכן שחוגגים את חג הגאולה של אדמו"ר האמצעי לפני חג הגאולה של אדמו"ר הזקן? • אדמו"ר האמצעי מסר נפשו להפיץ חסידות לכל אחד מישראל, כולל גם לפשוט שבפשוטים • ועל המקור בדברי הרמב"ם שלימוד החסידות שייך גם לנשים • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

האמצעי ביו"ד כסלו [הן הגאולה עצמה – ע"י הנסים והפורקן כו', והן תוצאותי של הגאולה, שאחת מהן היא – ההתוועדות בימי הגאולה, להתאסף יחדיו בימי הגאולה כדי ללמוד מתורתו ועבודתו של בעל הגאולה, ללכת בדרכיו ואוחותיו אשר הורנו – הרי בתחילה התוועדו בחג הגאולה די"ט כסלו, ורק כעבור כו"כ שנים (לאחרי שאירעה פרשת המאסרו הגאולה אצל אדמו"ר האמצעי) התחילו להתוועד גם בחג הגאולה דיו"ד כסלו], כיצד יתכן איפוא שבנוגע לחגיגת ימי הגאולה בכל שנה ושנה, נקבע הסדר – ע"פ תורה, ומזה נשתלשל גם בעולם – באופן הפוך, שהתוועדות חג הגאולה דיו"ד כסלו קודמת להתוועדות חג הגאולה די"ט כסלו!

ב

לכאורה, יכולים לתרץ זאת בפשטות: בנוגע לכללות המועדים וימים טובים, החל משלש רגלים – ידוע ומבואר בכ"מ³ שההשפעה דכל יו"ט היא באופן ד"פעולה נמשכת" על כל השנה, עד בוא יו"ט זה בשנה הבאה, שאז נמשכים כל עניני היו"ט מחדש, באופן נעלה יותר מההמשכה דשנה שעברה. ולדוגמא: חג הפסח, שענינו "זמן חרותנו" – ממשך ומשפיע את ענין החירות על כל השנה כולה, עד ט"ו בניסן דשנה הבאה, שאז יומשך ענין

3. ראה לקו"ת ברכה צח, ב.

א

התוועדות זו נערכת לרגל יו"ד כסלו – חג הגאולה של אדמו"ר האמצעי, כידוע שגם הוא נאסר עבור הפצת היהדות, ובמיוחד – הפצת התורה ופנימיות התורה, כמו אביו, אדמו"ר הזקן ("מעשה אבות סימן לבנים").

וביו"ד כסלו נגאל ממאסרו – באותו חודש שבו היתה גאולתו של אביו, אדמו"ר הזקן, בשנים שלפנ"ז – בי"ט כסלו.

והנה, בנוגע לימי הגאולה אלו – ישנו ענין הדורש ביאור²:

מצד סדר המאורעות קדמה גאולתו של אדמו"ר הזקן לגאולתו של אדמו"ר האמצעי כו"כ שנים, ואעפ"כ, כאשר חוגגים את ימי הגאולה בכל שנה ושנה, הרי הסדר הוא להיפך – תחילה חוגגים את גאולתו של אדמו"ר האמצעי ביו"ד כסלו, ולאחרי כן חוגגים את גאולתו של אדמו"ר הזקן בי"ט כסלו (כמה ימים לאח"ז).

וצריך להבין – כיצד יתכן סדר כזה ע"פ תורה: מכיון שבפועל ממש היתה גאולתו של אדמו"ר הזקן בי"ט כסלו כו"כ שנים לפני גאולתו של אדמו"ר

1. ראה תנחומא לך לך ט. ב"ר פ"א, ו, לקו"ש חט"ו ע' 76. וש"נ.
2. בהבא לקמן – ראה גם שיחת אור ליו"ד כסלו תשד"מ ס"ז (התוועדות תשד"מ ח"א ס"ע 541) ואילך. שיחת ש"פ ויצא תשמ"ב ס"ז (התוועדות תשמ"ב ח"א ס"ע 448) ואילך.
3. ראה לקו"ת ברכה צח, ב.

הולדת, הילולת וגאולת אדמו"ר האמצעי

ציציותיו של אביו, נשקם, ונסע חזרה לדרכו כדי לבצע את שליחותו. ואמנם בפעם הזאת הצליח.

ספר השיחות תרפ"ח-תרפ"ט עמ' 65

שני חזיונות

החסיד ר' יעקב ליב אבי ר' צבי הירש מיאנאוויטש היה אחד מהמקושרים הראשונים של כ"ק אדמו"ר הזקן, וכ"ק אדמו"ר האמצעי קירב אותו מאוד ויספר לו שני חזיונות:

(א) תורה ששמע ממורנו הבעל-שם טוב בהיכלו של כ"ק אביו אדמו"ר הזקן בשנת תקנ"ג בליאזנא בהקיץ ולא בחלום, יורדי הים באניות.

(ב) ב"ט כסלו תקנ"ט ביום הגאולה, בעת תפילת מנחה, והחסיד ר' משולם יעקב הזקן מטשצ'אניק התפלל לפני התיבה, ראה את מורנו הרב המגיד ממזריטש ואמר לו כעת יצא הנשיא איבין מבית הסוהר וסובל צער ובקרוי יפטר גם מזה.

ספר השיחות תש"ו-השי"ת עמ' 426

בצל תהיה...

אדמו"ר האמצעי ציוה על החסידים, שבחזרתם מליובאוויטש, הנה בכל המקומות שעוברים דרך הילוכם [פעם היו רוב החסידים הולכים רגלי, כיון שלא היה להם כסף לנסוע בעגלות], יחזרו חסידות.

אחד החסידים שחננו השם יתברך בכישרון טוב בחזרת חסידות להביע הדברים בשפת חלקות - התאונן בפני אדמו"ר האמצעי, שמרגיש בעצמו שיש לו שביעת-רצון, ובמילא נעשה אצלו רגש של ישות, ששמה בעצמו בכך שממלא את רצונו של הרבי להפיץ תורת החסידות. ויען לו אדמו"ר האמצעי: "א ציבעלע זאָל פון דיר ווערן אָבער חסידות זאָלסטו חזרן" [=בצל יהיה ממך, אבל חסידות תחזור...].

תורת מנחם כרך כב עמ' 162

התפתו על ידי חסידות

ידוע שרבותינו נשיאינו היו שולחים שלוחים - כפי שהיה בימי אדמו"ר האמצעי, ששלח שלוחים לארץ הקודש, וכמסופר שבתחילה לא רצו לנסוע, עד שהכטיח לשלוח להם את מאמרי החסידות, והיה שולח להם המאמרים בכתב יד קדשו. וזוהי הסיבה שבארץ ישראל נמצאו הרבה ביכלאך מתורתו של אדמו"ר האמצעי.

תורת מנחם כרך כד עמ' 232

למעלה מהגבלות

סיפור אודות החסידים של אדמו"ר האמצעי, שבאחד הלילות כשהיה מזג האוויר טוב ("א גוטע פאָגאָדע"), חזרו המאמר חסידות בחוץ, ובינתיים התחיל לרדת גשם, וכאשר הבחינו שיצא גוי מבניין אחד, נכנסו ה'חוזרים' לשם להמשיך בחזרת המאמר, ואחר-כך נודע שהיה זה מקום שאסור להיכנס אליו, ובפרט לדברי תורה. ונתבלבלו החסידים מזה, ונכנסו לאדמו"ר האמצעי, ואדמו"ר האמצעי שחק ("האָט זיך אויסגעלאַכט") מכל המאורע.

תורת מנחם שם

כוח המקיף

פעם שלח אדמו"ר הזקן את בנו אדמו"ר האמצעי לשליחות מסוימת. והוא לא יכול היה לעשות מאומה בעניין זה. ויחזור אל אביו ויאמר לו שאיננו יכול לפעול מאומה בשליחות זו. ובשעה שבא אדמו"ר האמצעי אל אביו אדמו"ר הזקן, טליתו של אדמו"ר הזקן היתה על כתפו וכדק את ציציותיו. ואמר לו אדמו"ר הזקן: רואה אתה? זוהי טלית, וטלית הוא עניין המקיף, ומקיף מסמא את עיני החיצונים.

בשמוע זאת אדמו"ר האמצעי, חטף בידיו את

הזקן (בי"ט כסלו) משא"כ בנוגע למאסר והגאולה של אדמו"ר האמצעי, שאז היתה גזירה קלה יותר, שלא לפי-ערך הגזירה שהיתה בזמנו של אדמו"ר הזקן; אבל ביחד עם זה, יש עילוי מיוחד בנוגע לגאולתו של אדמו"ר האמצעי, ועד כדי כך, שבגלל עילוי זה נעשה יו"ד כסלו "כלי" לקבל את ה"אור חדש ומחודש" דימי הגאולה בשנה זו - לפני י"ט כסלו.

ומכיון שכל עניני יו"ד כסלו צריכים לבוא אצל כאו"א מישראל⁵, מ"ראשיכם שבטיכם" עד "חוטב עציך ושואב מימין" - הרי גם העילוי המיוחד דיו"ד כסלו - צריך להיות גלוי ומובן בפשטות לכאו"א מישראל, עד ל"חוטב עציך ושואב מימין", ולאידך - ענין שצריך לפעול הוספה גם אצל "ראשיכם שבטיכם".

ובכן; כדי לדעת מהו העילוי המיוחד דיו"ד כסלו - יש להתבונן ולמצוא ענין מיוחד המאפיין את אופן עבודתו של אדמו"ר האמצעי (בעל הגאולה) וכאמור, בענינים הגלויים ומובנים בפשטות לכאו"א מישראל.

ובהקדמה: אע"פ אשר "מי הוא זה ואיזהו אשר ערב לבו לגשת" לעשות חילוקים בין "מאור הגדול" אחד ל"מאור הגדול" שני, ובנדוד - בין אדמו"ר הזקן לאדמו"ר האמצעי, אבל אע"כ, מכיון שמדובר אודות סיפורים ועניני עבודה שגילו לאנשים כערכנו, ובהקדמת תורת הבעש"ט שמכל דבר יש ללמוד הוראה (ביחד עם נתינת כח) בעבודה בפועל, בהתאם לכלל ש"המעשה הוא העיקר", מובן, שיכולים וצריכים להתבונן בדברים אלו כדי ללמוד מהם הוראה בנוגע לעבודה בפועל. ובנוגע לענינו - מצינו דבר נפלא אצל אדמו"ר האמצעי, בעבודתו אשר עבד בהפצת המעיינות חוצה, לגבי אופן העבודה של אדמו"ר הזקן, אדמו"ר הצ"צ, ושאר הנשיאים, כדלקמן.

T

ענינם הכללי של רבותינו נשיאינו הוא - הפצת

5. ראה סה"מ ה'תש"י ע' 94. אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"י ע' רש. לקו"ש ח"א ע' 260. ח"ב ע' 461. ח"ה ע' 432... (74) ע"ד הלשון בתניא פמ"ד (סג, א).
6. "היום יום" - ט' אייר, כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סק"ד-קכט, וש"נ.

החירות מחדש, באופן נעלה יותר ממה שנפעל ונמשך ב"זמן חרותנו" שלפנ"ז.

וכמו כן בנוגע ל"ט כסלו - שפעולת ההשפעה דיו"ד כסלו דשנה שעברה נמשכת עד ל"ט כסלו דשנה זו, ובמילא, אין מקום לקושיא כיצד יתכן שיו"ד כסלו קודם ל"ט כסלו - מכיון שיו"ד כסלו בא אמנם לאחרי הפעולה דיו"ד כסלו דשנת תשמ"ד, שפעולה זו היא בתקפה (בכל ה"שטורעם") עד י"ט כסלו דשנת תשמ"ה, כולל - יו"ד כסלו.

אמנם, תירוץ זה ה' מספיק אילו כל עניני יו"ד כסלו (כולל - ההתוועדות דיום זה) היו צריכים לפעול רק לפי-ערך ובהתאם להשפעת י"ט כסלו דשנת תשמ"ד; אבל לאמיתו של דבר - כל עניני יו"ד כסלו דשנת תשמ"ה צריכים להיות בהוספה (ולא סתם הוספה, אלא) באופן של חידוש, בהתאם לחידוש דשנת תשמ"ה, אשר ב"ראש השנה" שבו נמשך "אור חדש ומחודש שלא ה' מאיר עדיין. מימי עולם אור עליון כזה"⁴, ובמילא, כל עניני השנה, כולל יו"ד כסלו, צריכים להיות באופן "חדש ומחודש",

ומכיון שכן, הרי מובן, שהחידוש דיו"ד כסלו דשנת תשמ"ה (כתוצאה מהמשכת "אור חדש ומחודש" בר"ה שבו) אינו יכול לבוא מי"ט כסלו דשנת תשמ"ד (אף שמשפיע בו בנוגע לכו"כ ענינים), שהרי לא ה' בו ה"אור חדש ומחודש" שנמשך בר"ה דשנת תשמ"ה.

ונמצא, שבנוגע לחידוש דשנת תשמ"ה - קודם יו"ד כסלו ל"ט כסלו, וא"כ, הדרא קושיא לדוכתא: היתכן שנקבע סדר כזה, שמידי שנה בשנה תהי' קדימה ליו"ד כסלו לגבי י"ט כסלו - אף שמצד סדר המאורעות קדמה גאולת י"ט כסלו לגאולת יו"ד כסלו!?

א

והביאור בזה - שיש גם עילוי כגאולת אדמו"ר האמצעי ביו"ד כסלו לגבי גאולת אדמו"ר הזקן ב"ט כסלו כדלקמן.

אמנם, מפרשת המאסר והגאולה רואים שעיקר ענין הגאולה, כאשר נתבטלה גזירה הכי קשה על הפצת המעיינות חוצה, היתה בזמנו של אדמו"ר

4. אגה"ק סי"ד.

פרשת ויצא

יש להשתדל ביותר, מתוך מסירה ונתינה, בהפצת המעיינות חוצה, באופן שהמעיינות דתורת החסידות יגיעו לכאו"א מישראל, כאו"א לפי ערכו – הן ביחס למצב הרוחני, והן ביחס למצב הגשמי

ויפגע במקום (כח, יא)

לשון תפילה... ולמדנו שתיקן תפילת ערבית (רש"י)

המילה 'ויפגע' רומזת שההגעה למקום היתה כאילו בלי כוונה. ויש לשאול, מדוע לומדים תפילת ערבית דווקא מהמילה הזאת?

יש לבאר, שההסבר הפנימי לכך שתפילת ערבית היא רשות, הוא משום שתפילה זו קשורה בדרגה כה גבוהה, שאי אפשר להגיע אליה בעבודת האדם. זו אתערותא דלעילא שאין אתערותא דלתתא מגיעה לשם, והיא נמשכת ויורדת מאליה. לכן נלמדת תפילה זו מ'ויפגע', כי מכיוון שדרגה זו אינה מושגת על-ידי עבודה, נמצא שההמשכה היא כאילו בלי כוונה, בלי יחס לעבודת האדם.

(ליקוטי שיחות כרך כה, עמ' 156)

ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו (כח, יא)

וישם מראשותיו: עשאן כמין מרזב סביב לראשו, שירא מפני חיות רעות (רש"י)

מדוע הקיף יעקב באבנים רק את ראשו ולא את שאר איבריו? ממה נפשך: אם חשש מחיות רעות – היה עליו לדאוג לכל גופו, ואם בטח בקב"ה שיצילו – למה לו להקיף באבנים את ראשו?

אלא כאן הורה לנו יעקב אבינו דרך בעבודת הבורא: בשעה שהולכים ל'חרן', כשיוצאים לעולם הגדול, ויודעים ששם ישנו 'לבן הארמי' – על האדם להבטיח בראש וראשונה שה'ראש' לא ייפגע; הראש חייב להיות מוגן. העמל והיגיעה בהשגת פרנסה צריכים להיות רק בידים: 'יגיע כפיך כי תאכל' – יגיעת כפיים דווקא ולא יגיעת הראש. על הראש יש להגן מפני כל אותן 'חיות רעות', שכן הוא צריך להישאר

פנוי לעניינים שבקדושה ויראת-שמים.

זאת ועוד: ההגנה על הראש צריכה להיות על-ידי אבנים, בחינת דומם, שמשמעותם קבלת עול-מלכות-שמים מוחלטת, בלא תערובת של שכל ורגש.

(לקוטי שיחות כרך א, עמ' 61-62)

וישכב במקום ההוא (כח, יא)

כל עשרים שנה שעמד בביתו של לבן לא שכב. ומה היה אומר... ט"ו שיר המעלות שבספר תהילים (ב"ר פס"ח, יא)

ללמדך: גם כשאדם עוסק בפרנסתו ובמלאכתו, ראשו צריך להיות עסוק בפרק תהילים, משניות, תניא וכיוצא באלה.

(לקוטי שיחות כרך א, עמ' 792)

...

בהיותו בבית-מדרשו של עבר מובן מדוע לא ישן יעקב, כי עסק בתורה יומם ולילה, אך מדוע בבית לבן "לא שכב"?

אלא עבודתו של יעקב אצל לבן היתה עבודה רוחנית – בירור ניצוצות הקדושה שהיו אצל לבן והעלאתם לקדושה, עבודה שלבן הארמי התנגד לה. משום כך היה עליו להיות עירני תמיד, כדי להתגבר על לבן הארמי.

(ליקוטי שיחות, כרך א, עמ' 790)

והנה סולם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה (כח, יב)

התפילה נמשלה לסולם ויש בה ארבעה שלבים, כנגד ארבע הבחינות שבנשמה: נפש, רוח, נשמה, חיה. ברכות השחר – עניינן הודאה והן כנגד בחינת 'נפש'. פסוקי-דזמרה – תוכנם הוא התפעלות המידות והם כנגד בחינת 'רוח'.

המעיינות חוצה, הן הבעש"ט – מייסד תורת החסידות הכללית, והן אדמו"ר הזקן – מייסד תורת חסידות חב"ד, וכן רבותינו נשיאינו שלאח"ז.

והנה דרך הפעולה בענין זה היתה – בעיקר וברובם ככולם של פעולותיהם – ע"י אמירת דא"ח, שע"ז גילו את המעיינות דתורת החסידות – כל נשיא ונשיא לפי דרכו וסגנונו הוא [ולדוגמא במאמריו של אדמו"ר הצ"צ רואים בגלוי את האחדות דכל חלקי התורה שכולם נעשים ענין אחד ממש, וכי"ב בנוגע למאמריו של כל נשיא].

ונוסף לכך – דאגו גם שירשמו את התורות שלהם, בעצמם, או ע"י הראויים לכך מחבריהם, עד לתלמידיהם, ואח"כ הגיהו רשימות אלו כדי שיהי' דבר מוגה ומנופה כו' בתכלית השלימות, ואז יוכלו לפרסם ולהפיץ את ה"מעיינות" גם במקום ה"חוצה".

זהו איפוא הצד המשותף אצל כל נשיאי החסידות, ונשיאי חסידות חב"ד – אע"פ שכל אחד מהם עסק בזה לפי דרכו כו'.

ובענין זה מצינו חידוש מיוחד אצל אדמו"ר האמצעי – שמסר את נפשו להפיץ את המעיינות ע"י הדפסת דברי חסידות באופן השייך לכאו"א מישראל, עד לפשוט שבפשוטים:

ידועים ריבוי אגרותיו של אדמו"ר האמצעי אודות גודל ההכרח בלימוד תורת החסידות באופן של הבנה והשגה, "תפרנסון מיני", ולכן משתדל – ממשיך במכתביו – להדפיס את מאמרי החסידות תיכף ומיד, ובאופן שמאמרים אלו יהיו בהישג ידו של כאו"א, ע"ז שידפיס כל "בוגין" בפ"ע, ומחירו יהי' כך וכך "קאָפקעס" (כפי שמפרט במכתבו

7. ראה תקו"ז ת"ו בסופו, מק"מ בהקדמתו לזהר, כס"מ לתקו"ז שם. לקו"ש ח"ג ע' 873 הע' 7. וש"נ.

בדיוק) "כדי שלא להכביד על הקונים"⁸, כך שכולם יוכלו לרכוש וללמוד את מאמרי החסידות.

כלומר: מלבד זאת שהקדיש מזמנו לאמירת דא"ח – מצינו אצלו השתדלות מיוחדת הדפסת הדברים בפועל ממש, באופן שהדברים יגיעו גם למעוטי היכולת ברוחניות, בהבנה והשגה, ועד למעוטי היכולת בגשמיות, שאינם יכולים להוציא אלא סכום קטן ביותר.

ועד כדי כך, שהוא בעצמו השתדל בענין זה – לא רק ע"י שלוחיו ותלמידיו, שכן בעצמו טרח לכתוב את האגרות בענין זה, ובעצמו טרח לחלק את המאמרים באופן כזה שיתאימו לגודל של "בוגין" וכי"ב, וקבע בעצמו מחירם וכו'.

וענין זה לא הי' דבר חד פעמי בבחינת "הוראת שעה", אלא זו היתה דרכו בקודש – כמובן מריבוי האגרות אודות ענינים אלו, ומובן עוד יותר מההנהגה במעשה בפועל, "המעשה הוא העיקר", במשך זמן נשיאותו של אדמו"ר האמצעי, בחיים חיותו בעלמא דין.

וכאמור, הנהגה זו לא מצינו אצל שאר הנשיאים, לפניו ולאחריו. – בודאי הסיבה לכך היא שבזמן זה היתה צריכה להיות העבודה באופן כך, ובזמן אחר – באופן אחר, ולכן, כל נשיא ונשיא בדורו עסק בעבודה המיוחדת השייכת לזמן זה, שכן, כשם ש"כל יומא ויומא עביד עבידתו"⁹, כן הוא גם בנוגע לכל דור, שכל דור ודור עביד עבידתו, עבודה מיוחדת לדור זה.

ה

ביאור ההוראה מהאמור לעיל – בנוגע לעבודה

8. ראה אגרות קודש אדמו"ר האמצעי אגרות ג"ד.
9. זח"ג צד, רע"ב.

ובענין זה מצינו חידוש מיוחד אצל אדמו"ר האמצעי – שמסר את נפשו להפיץ את המעיינות ע"י הדפסת דברי חסידות באופן השייך לכאו"א מישראל, עד לפשוט שבפשוטים

כפועל, שהרי "בחר רישא גופא אזיל"¹⁰. ובהקדים: כל אחד מאתנו הוא תלמידם של כל רבותינו נשיאינו – הבעש"ט, המגיד, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, אדמו"ר הצ"צ, אדמו"ר מהר"ש, אדמו"ר מהורש"ב, וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, וכל צדיקי וגאוני עולם.

אבל ביחד עם זה, כאשר נמצאים ביו"ד כסלו, חג הגאולה של אדמו"ר האמצעי, יום סגולה שלו, שאז מזלו גובר (כלשון הידוע בזה¹¹) – מובן, שביום זה צריכה להיות השתדלות מיוחדת בנוגע לאופן העבודה של אדמו"ר האמצעי, שכן, זוהי ה"עבידת" המיוחדת דיום זה.

ומכיון שיום זה הוא "אחת בשנה" – הרי מובן, שבפעולה דיום זה צריכה להשפיע על כל השנה כולה, עד יו"ד כסלו דשנת תשמ"ו.

ובכן, ההוראה שלמדים מעבודתו המיוחדת של בעל הגאולה היא – שיש להשתדל ביותר, מתוך מסירה ונתינה, בהפצת המעיינות חוצה, באופן שהמעיינות דתורת החסידות יגיעו לכאו"א מישראל, כאו"א לפי ערכו – הן ביחס למצב הרוחני, שאם אינו שייך עדיין ללמוד מאמר שלם, מכיון שזהו באופן ד"השפעת להם רוב טובה" שאז "אין יכולים לקבל"¹² – "יתנו לו 'בויגן', 'רבע בויגן' וכיו"ב; והן ביחס למצב הגשמי – שהדבר יהי' בהישג ידו של כאו"א, מכיון שמחירו יהי' כך וכך "קאָפקעס" בלבד וכיו"ב במעות דכל מדינה.

וההתעסקות בזה צריכה להיות באופן שלא יחסוך טירחא ויגיעה כלל – כפי שמצינו אצל אדמו"ר האמצעי שטרח והתייגע בזה בעצמו, ומזה למדים שאין לסמוך על כך שענין זה יעשה שלוחו או תלמידו, אלא כאו"א צריך להתייגע ולטרוח בזה בעצמו.

[וע"ד שמצינו בהלכה שמצוות התלויות בגוף

האדם אי אפשר לקיימן ע"י שליח, ולדוגמא: מצות תפילין – אי אפשר לצאת י"ח עי"ז שישתדל לפעול זאת על יהודי שני; הפעולה שיהודי יניח תפילין – השקולה כנגד כל המצוות, "הוקשה כל התורה כולה לתפילין"¹³ – היא אמנם פעולה נעלית ביותר, אבל אעפ"כ, אין זה פוטר אותו מקיום מצות תפילין בעצמו. וכיו"ב בשאר מצוות התלויות בגוף האדם].

זוהי איפוא ההוראה שלמדים מחג הגאולה של אדמו"ר האמצעי – השתדלות מיוחדת להפיץ את המעיינות דתורת החסידות עבור כאו"א מישראל, שכן, בנוגע ללימוד תורת החסידות לעצמו – מאי קמ"ל?! זאת למדים מ"ט כסלו, ח"י אלול, וכיו"ב ההוראה והנתינת-כח והחיות המיוחדת שלוקחים מיו"ד כסלו היא, איפוא, שיש להתמסר ולטרוח בגופו בכל הקשור לעבודה דהפצת המעיינות חוצה, לחפש ולמצוא עצות ודרכים כיצד להביא את המאמר, תורה והוראה, לכל אחד ואחת מישראל!

וכמדובר כמ"פ¹⁴ אודות הדיוק "כל אחד ואחת" שללימוד החסידות שייך גם לנשי ישראל, שהרי גם הן חייבות במצוות יסודי התורה:

אמונה וידיעת השם, כמ"ש¹⁵ "דע את אלקי אביך", שזהו לימוד תורת החסידות – ידיעת אלקות, כמבואר באגה"ק¹⁶ גודל העילוי שבמצוה זו, ועד שמביאה ללב שלם כו' – כהמשך לשון הכתוב: "ועבדהו בלבב שלם", אהבת ה' ויראת ה', אשר "הדרך לאהבתו ויראתו" היא – "בשעה שיתבונן האדם במעשיו . . . ויראה מהן חכמתו כו'", כפס"ד הרמב"ם בהתחלת ספרו¹⁷, ומזה מובן שללימוד החסידות שייך גם לכל אחד ואחת מישראל, גם נשים.

13. קידושין לה, א. מכות יא, א. שו"ע אדה"ז ר"ח סל"ז ס"א.

14. לקו"ש ח"ז ס"ע 268 ואילך. ועוד.

15. דה"א כח, ט.

16. קו"א קנו, ב.

17. הל' יסוה"ת רפ"ב.

שיק סי' קעג עיי"ש עוד).

ויש להבהיר, כי דיוגם של האחרונים הוא לפי שיטת הרשב"א, אם מצדדים להקל כדעתו. ברם, השולחן ערוך (או"ח סימן שמ"ג) פסק בכירור שלא כדעת הרשב"א, אלא כדעת הסוברים שיש איסור ספיה גם באיסורים מדרבנן.

אמנם, דעת אדמו"ר הזקן (בשו"ע או"ח שמג סי"ז) כדעת הרשב"א, ולכן נהגו כן ביקטרינוסלב.

ויש להוסיף עוד, כי הנידון שלפנינו הוא מצד איסור "ספיה", שנאמר גם לגבי קטן אשר לא הגיע לגיל חינוך. ברם, בקטן שהגיע לגיל חינוך, נוסף על איסור "ספיה", ישנו קושי נוסף מצד חיוב חינוך.

כלומר, נפסק להלכה, כי חייב האב להפריש את בנו גם מאיסורים מדרבנן כדי לחנכו לחיי תורה והלכה (ראה משנה ברורה שם ס"ק ג'). ולגבי קטן זה, אין מועילה הטענה שהסידור מובא לצרכו.

אמנם, בשו"ת רעק"א שם משמע שכתב בדווקא בקטן פחות מתשע שנים, ומשמע שלדעתו עד גיל זה אינו בחינוך, וצריך עיון. מאידך בשו"ת מהר"ם שיק הנ"ל כתב, שיש ללמד זכות על המקילים גם בהגיע לגיל חינוך, משום חינוך למצווה.

בקשה של חסיד והדרישה ושאיפה ממנו!

במכתב מ"ז כסלו תשי"א כותב הרבי לחסיד הרב

שניאור זלמן דוכמן ('אגרות קודש' כרך כא עמ' קטז):

בקשה של חסיד: שלא יתחלל, חסידות, שם שמים על ידו! – בכך יביאו את משיח? ישתדל בהפצת מעיינות דא"ח חוצה, ובמילא הכל בכלל זה.

ונראה שכוונת הדברים הייתה כדלהלן:

רש"ז כתב לרבי, שמאחל לעצמו שלא יתחלל, חסידות, שם שמים על ידו. ועל זה תמה הרבי: האומנם אלו הציפיות של כב' מעצמו?..

– הן אמת שכתפילת ה'מענה לשון' שאומרים באוהלי (ציוני) רבותינו, איתא ("יהי רצון") בין השאר: "ותזכני שלא יתחלל שם שמים על ידי" –

אבל המשימה והשאיפה צריכים להיות נעלים שלא בערך לגמרי, בדומה לדברי הרבי ('אגרות קודש' כרך ד' עמ' נו) בענין אחר, "אבל אפילו שמירת המקדש בבית המקדש היתה רק אחת העבודות" – ובנידון דידן, אי חילול ה' הוא בודאי פרט שצריך להיזהר בו – אבל העיקר צריך להיות חיובי – "ישתדל בהפצת מעיינות דברי אלקים חיים חוצה, וממילא הכל בכלל זה".

ולהעיר, שגם למי שחסידותו נכשל בחילול ה' הנה – כתבו ראשונים שמצינו תקנה לכך עלידי שיקדש את ה' באותו דבר שחיללו (רבינו בחיי ורבינו יונה – הובאו באנציקלופדי' תלמודית ערך חלול ה' בסופו (כרך טו עמ' שס ובהערה 290)) וממילא הפצת דא"ח היא קידוש ה' ומתקנת הכול!

בוא ליטול חלק פעיל ב'מבצע כשרות'!

מבצע כשרות

הכשרות מטבחים

מידי ערב נערכות הכשרות מטבחים ברחבי הארץ על ידי פעילי 'מבצע כשרות'

חסיד חב"ד! אנו זקוקים לך, בכדי שנוכל לתת מענה לכל בקשה

לפרטים והצטרפות: 053-330-9419 יענקי

10. עירובין מא, א. וראה סוטה מה, ב.
11. ראה ירושלמי ר"ה ס"ג ??? וסקה"ע שם.
12. ראה תענית כג, א.

ביום טוב אחרון דפסח ונתן להם... צוקר שהביא עמו מקנדיא שהיה ברור לו שאין בו שום חמץ ואכלו עמו."

נסיעות בימי בין המיצרים

בקיצ תשט"ז עמד הרב דובער בוימגרטן לנסוע נסיעה מסוימת, והרבי אמר לו (תוכן הדברים - הובאו בקובץ עיוני תורה ארגנטינה וכאן ב'תרגום חופשי'): "יכול אתה לנסוע רק קודם שלושת השבועות. באם אבל אין הדבר מתאפשר, עליכם לעשות התחלת הנסיעה - בדווקא - (פרינציפ) - בצורה סמלית (לפחות) קודם שלושת השבועות".

בהתוועדות י"ב תמוז תש"מ הורה הרבי לרב הגאון ר' חיים יעקב גולדוויכט (ז"ל) - שסיפר לרבי כי הבחין שכרטיסי הנסיעה לו לשוב לארץ הקודש הוא ביום שבעה עשר בתמוז - לארוז את מזוודותיו יום לפני י"ז בתמוז ואז יהיה נחשב שהתחיל לנסוע קודם. שאל הלה: באם תהיה לו אפשרות לשנות את הכרטיס, האם עליו לעשות זאת?

הרבי הורה לו שינהג כרצונו.

- יתכן ושאלת הנ"ל הייתה בנוגע ליום י"ז בתמוז עצמו דווקא, ובכל זאת לא הקפיד הרבי שישנה, באם יקדים האריזה.

אמנם יש להדגיש שאפשרויות אלו שהציע הרבי, באו לאפקי מהחומרא שהיו גדולי עולם שנהגו בזה כמו הרה"צ ר' אהרן מבעלזא זצ"ל אשר "בימי בין המיצרים לא נסע מעיר לעיר" (מנהגי בעלזא, אה"ק תשמ"ב, עמ' עט).

טלטול ע"י קטנים ביקטרינוסלב

במהלך שתי הזדמנויות בחודש תשרי תש"ל (השווה: 'תורת מנחם' כרך נח עמ' 5; 42. 'המלך במסיבו' כרך ב' עמ' יט) הזכיר הרבי אודות האפשרות "לטלטל הסידור ע"י קטן" "ליתן לתינוק לטלטל הסידור עבור כל הקהל (כפי שראיתי שנהגו ביקטרינוסלב)".

מן הראוי לבאר כוונת הדברים:

במקומות רבים לא היה, וגם בזמננו כיום, אין עירוב ראוי לשמו, ומשום כך אין באפשרותם של היהודים המתגוררים במקומות אלה לטלטל בשבת. בדורות עברו היו קהילות דלות באמצעים, עד

שהמתפללים הוצרכו להביא עמהם את סידורי התפילה מבתיהם. בעקבות כך התעוררה שאלה, מה ניתן לעשות בשבת במקומות בהם אסור לטלטל. הגאון רבי עקיבא איגר נשאל על ידי רבה של חאדזיטש, אם לאור דברי הרשב"א, ניתן להתיר לטלטל את הסידור לבית הכנסת באמצעות קטן.

בסוגיית הגמרא במסכת יבמות (קיד, א) נאמר אודות איסור "ספיה לקטן" (מגן-אברהם או"ח סימן שמו"ג ס"ק ג') הקובע, שאף שקטנים אינם מצווים על מצוות התורה, אסור לגדול להאכיל קטן במאכל איסור.

ברם, מחדש הרשב"א, כי באיסורים מדרבנן אין איסור ספיה לקטן, אם הפעולה נועדה לצורכו. לחידושו זה הוא מתבסס על סוגיה במסכת שבת (קלט, א), בה מבואר כי אסור לתת לקטן לזרוע כלאים בחוץ לארץ - איסור מדרבנן - מתוך חשש שימשיך לעשות כן גם לכשיגדל, וכלשון הגמרא: "אתי למסרך".

משמע, כי אך מטעם זה אסור לתת לו לזרוע כלאים, ולא מפני איסור "ספיה". מכאן הסיק הרשב"א, כי באיסורים מדרבנן אין איסור "ספיה" כלל, ואף החשש שמא "אתי למסרך" אינו גורם למניעת המעשה, אלא כאשר המעשה אינו נעשה לצורך הקטן, אך אם לצורך הקטן הוא נעשה, אף אין חוששים שמא "אתי למסרך".

בעקבות הדברים פסק הגאון רבי עקיבא איגר, כי אף אם 'רשות הרבים' בזמננו אינה אסורה בטלטול אלא מדרבנן, אסור להשתמש בקטן לטלטול ספרים לבית הכנסת, שכן, אין זה לצורכו. אין עצה כי אם לתת לו חומש וסידור עבורו, מהם יתפלל וישמע קריאת התורה, ואיש גדול יצטרף עמו יחד להתפלל בהם יחדיו (שו"ת רעק"א סימן ט"ו, הובא בביאור הלכה סימן שמו"ג).

אף המהר"ם שיק דרש ברבים להזהיר, שלא להשתמש בקטן להעברת חפצים ממקום למקום. ברם, בכתביו הוא מעיר כי יש ללמד זכות על המקילים. נראה, הוא כותב, שכשם שאין איסור ספיה באיסור דרבנן, אלא באיסור דאורייתא, כך גם אין איסור הכשלה לקטן משום "אתי למסרך", אלא אם כן יבוא להיכשל בגדולותו באיסור דאורייתא, מכיוון שיש שיטות שרשות הרבים היא רק מקום שעוברים בו שישים ריבוא, ולשיטתם כמעט ואין רשות הרבים בזמננו, הרי שבטל החשש ש"אתי למסרך", שכן, לעולם לא יבוא להיכשל באיסור תורה! (שו"ת מהר"ם

1

והנה, בד בבד עם לימוד ההוראה מ"יום זכאי" זה - הרי זכותו של "יום זכאי" זה מהווה נתינת כח נוספת [מלבד הנתינת כח שמצד עצם הציווי וההוראה, שכן, "איני מבקש כו' אלא לפי כחן"¹⁸] שיוכלו לקיים הוראה זו בשלימותה.

ויתירה מזו - לקיימה מתוך שמחה, ככל עניני יהדות, תורה ומצוות, שצריכים לקיימם בשמחה, כמ"ש¹⁹ "עבדו את ה' כשמחה".

ומכיון ששמחה פורצת גדר²⁰ - הרי שמחה זו ממחרת עוד יותר את פריצת והריסת גדרי הגלות, כך שמענין הגאולה דיו"ד כסלו "בימים ההם בזמן הזה" - באים לגאולת כל אחד ואחת מישראל, בתוככי כלל ישראל, גאולה כפשוטה, למטה מעשרה טפחים, תיכף ומיד ממש.

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר"²¹, ואדמו"ר האמצעי בתוכם,

18. במדב"ר פי"ב, ג. תנחומא נשא יא.

19. תהלים ק, ב. וראה רמב"ם הל' לולב בסופן.

20. ראה בארוכה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.

21. ישעיה כו, יט.

וכולם יחדיו הולכים לארצנו הקדושה, "ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"²², שלימות הארץ, כולל - "כי ירחיב ה' אלקיך את גבולך"²³,

ובאופן ד"קהל גדול ישובו הנה"²⁴, כל הסוגים שבישראל - מ"ראשיכם שבטיכם" עד "חוטב עציך ושואב מימך" (כמוזכר לעיל) ועד שאפילו יהודי אחד ויחיד אינו נשאר בגלות ח"²⁵ - שלימות העם, ביחד עם שלימות התורה - "גופי תורה" ביחד עם "נשמתא דאורייתא", עד ל"נשמתא דנשמתא דאורייתא" (כמבואר בזהר פ' בהעלותך את הנרות²⁶),

ובאים - כאמור - לארצנו הקדושה, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

קטעים מהתוועדות ליל יו"ד כסלו תשמ"ה, תורת מנחם - התוועדות תשמ"ה, ב, עמ' 765-777

22. עקב יא, יב.

23. ראה יב, ב.

24. ירמיה לא, ז.

25. ראה לקו"ש ח"א בתחלתו, וש"נ.

26. ח"ג קנב, א.

סיכום

הביאור: יש עליו בגאולת אדמו"ר האמצעי על גאולת אדמו"ר הזקן, אף שהגזירה הייתה קלה יותר. אדמו"ר האמצעי התבלט בכך שמסר נפשו על הפצת המעיינות, על-ידי הדפסתם והפצתם שיהיו בהישג ידו של כל אחד, הן מעוטי יכולת בגשמיות והן מעוטי יכולת ברוחניות.

ההוראה מכך: ביום יו"ד כסלו צריכה להיות השתדלות מיוחדת באופן העבודה של אדמו"ר האמצעי, שתשפיע עד לשנה הבאה: להשתדל בהפצת המעיינות חוצה, מבלי לחסוך טירחה, כך שיגיעו לכל אחד ואחת מישראל. וביום זה יש נתינת כוח לקיים זאת, ומתוך שמחה.

סיפורים, הוראות ומקורותיהם (ב)

לימוד פנימיות התורה למתקרבין בראשית דרכם • (אי) שימוש בסוכר באחרון של פסח • הרבי סיפר: ביקטרינוסלב נתנו לילדים לטלטל סידורים • וכיצד הגיב הרבי למקרא בקשתו של הרה"ח ר' שניאור זלמן דוכמן ז"ל • חלק ב'

פירוש המשנה לאור דברי הרבי על הביכורים

ב'לקוטי שיחות' כרך כט עמ' 150 מבואר, שביכורים מרמזים על בני ישראל (עיין שם בארוכה). וממשיך בעמ' 151, שדווקא עלידי ירדת הנשמה למטה ניכר בה בחינת הביכורים האמיתית שלה. – עד כאן תוכן הדברים. ועליפי זה יש לפרש את לשון המשנה (ביכורים פ"ג מ"א) "יורד אדם [=העליון - הקב"ה] לתוך שדהו [=עולם הזה] ורואה תאנה שבכרה אשכול שביכר כורך עליה גמי ואומר הרי זה ביכורים".

שימוש בסוכר באחרון של פסח

ב'רשימות היומן' עמ' קפא מסופר אודות פסח תרצ"א, שגם באחרון של פסח לא היה כב' קדושת אדמו"ר מוהרי"צ משתמש בסוכר ("ובלי סוכר"). – והנה כבר משנת תרס"ו התחיל הסדר אשר תלמידי תומכי תמימים יאכלו יחד וכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע עמהם. – החידוש בדברים אלו, אולי, שבמהרי"ל – אבי מנהגי אשכנז – הלכות מאכלות אסורות בפסח (מהדורת מכון ירושלים תשמ"ט) עמ' קלב איתא: "והעיד מהר"ש שאכלו הלומדים יחד בנישטט

לימוד פנימיות התורה למתקרבין בראשית דרכם

יותר מפעם אחת הורה הרבי, שגם אלה שנמצאים בתחילת קירובם ליהדות, יש ללמד עניינים מפנימיות התורה ש"ייקחו" אותם וישפיעו על אישיותם וכו'. בהזדמנות סמך זאת על הבטחת רז"ל (איכ"ר בתחילתו ירושלמי חגיגה פרק א' הלכה ז') המאור שבה (שזוהי פנימיות התורה – קרבן העדה שם) מחזירו למוטב. – ראה 'לקוטי שיחות' כרך ה' עמ' 364 הערה 76. [וראה גם ביחידות האדמו"ר מבעלזא שליט"א סעיף ל].

ואולי יש להצביע על (עוד) אסמכתא – ו"מעשה רב" – ממדרש הגדול פרשת ויקהל (פרשה לה פסקא א): "וכן דוד מלך ישראל אומר 'צדקתך לא כסיתי בתוך לבי, אמונתך ותשועתך אמרתי, לא כחדתי חסדך ואמתך בקהל רב' (תהלים מ, יא), מלמד שהיה יושב ודורש בסתרי תורה ומחזיר טעיותיהן של ישראל ומגלה להם רזים וסודות, עד שמושך לבן לדברי תורה. לכן הכתוב משבח וואומר: 'רק לא היה כדוד'".

אמנם, היו שקיבלו הוראות להתחיל מלימוד נגלה תורה דווקא, ורק אחר כך לעבור ללימוד פנימיות התורה – וראה 'שיחות קודש' תשמ"א כרך א' עמ' 592 ואילך. 'התוועדויות תשמ"ה' כרך ד' עמ' 2261.

כוח לגאולה בכל העניינים

גם אומות העולם כבר נתבררו

פרשת ויצא היא תמיד בחודש כסלו, חודש הגאולה, ובסמיכות ליו"ד כסלו, חג הגאולה דאדמו"ר האמצעי...

הגאולה דאדמו"ר האמצעי – שהיתה גאולה דכל עניין החסידות – תוכנה בפשטות הוא, שמבלי הבט על זה שלפני זה היה במאסר אצל אומות העולם, גלות בתוך גלות – הם (הגויים) הכירו בעצמם שצריך לשחררו ובפועל שחררוהו. שגאולה זו – כמו כל הגאולות האחרות דרבותינו נשיאינו, מתחיל מאדמו"ר הזקן, ולאחרי זה מהצמח צדק עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בי"ב"ג תמוז – מוסיפה עוד יותר בבירור האומות, עד שהם עצמם מכירים באמיתיות התורה ואלוקות. ועד כדי כך שבגאולת הצמח צדק, הרי לא מיבעי שהממשלה היא שיחררה אותו מהמאסר (בגלל העסקנות הציבורית בפרט בקשר עם החינוך דבני ובנות ישראל), אלא שגם נתנו לו את התואר "אזרח נכבד לדורותיו", באופן שזה נמשך לכל בני משפחתו עד עולם!

ומעשה אבות החסידות סימן לבנים – מזה מקבל כל יהודי כוח שתהיה אצלו "גאולה" בכל ענייניו, שנחלקים בכללות לג' עניינים הנ"ל: גאולה בעבודתו דקדושה, בלימוד התורה וקיום המצוות – שישתחרר מכל ההגבלות בזה, ולהוסיף בזה באופן דיילכו מחיל אל חיל, עד באופן שלא בערך, כך שבערך לזה נחשבת עבודתו הקודמת כ"מאסר" (הגבלה). עליאחת כמה וכמה גאולה בעבודת המלחמה שלו בעולם הזה; וגאולה מהניסיונות הקשים ד"מצרים".

לכן כדאי לקשר את חג הגאולה דיו"ד כסלו, עם הוספה – עד שלא בערך – בלימוד התורה וקיום המצוות, ובפרט עלידי עריכת התוועדות בכל מקום, שיקבלו החלטות טובות בכל ענייני העבודה, כולל ובמיוחד – העניינים דבעל הגאולה – הפצת התורה והיהדות, והפצת המעיינות חוצה.

ולהמשיך זאת גם על הימים הבאים דחודש כסלו (שמשתבט זו מתברכין כולהו יומין דשבוע הבא), ובפרט בי"ד ובט"ו כסלו – קיימא סיהרא באשלמותא דכל ענייני כסלו. ובמיוחד – בהכנות מתאימות לחגוג את חג הגאולה דאדמו"ר הזקן בי"ט כסלו ולאחרי זה בימי החנוכה.

ומכיוון שכל הגאולות קשורות זה בזה, שההחלטות טובות בכל עניינים אלה – יביאו מיד את הגאולה העיקרית – גאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש.

ואז מקבלים את המענה ד"עשיו" על "וישלח יעקב מלאכים אל עשיו אחיו", שבשעתו חשב יעקב שעשיו כבר נתברר (וכך אכן היה מצד דרגת יעקב) – שכן לאחר ריבוי העבודה במשך כל הדורות מאז, כולל בהשפעה על אומות העולם שיקיימו ז' מצוות דילהון, אזי אומות העולם הם בסיוע הבירור עד שכבר נתבררו – ולכן מקבלים מיד את המענה מעשיו, שגם הוא, מצד דרגתו הוא, מוכן ללכת לגאולה.

ומתקיים הייעוד "והיתה לה' המלוכה", "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד", אמן, כן יהי רצון.

(משיחת שבת פרשת ויצא, י"א כסלו תש"נ; תורת מנחם התוועדויות תש"נ, כרך א, עמ' 454)